

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Jätelaki uudistuu, mikä muuttuu, miten valvonta muuttuu?

Leena Eränkö

6.10.2011

Uusi jätelaki tulee voimaan 2012

- Tulee voimaan 1.5.2012
- Siirtymäkausia joissain asioissa
 - Mm. pakkausjätteen aluekeräys 2014
 - Kuljetusjärjestelmäpäätökset 2012-13, muutos 2015 -17
 - Yksityisen jätteen siirtyminen kunnalle 1.6.2014
- Eräiden asioiden valmistelulla jo kiire
 - Kunnan jätehuoltoviranomainen 2012-
 - **Yhteinen jätelautakunta 2012- (2013?)**

Toimenpiteitä: -muutoksia jätehuoltomääräyksiin?

- Jätelain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin voidaan ryhtyä ennen voimaantuloa.
- Hyvä ryhtyä tarpeellisiin tarkistuksiin jo nyt
- Uuden lain kanssa ristiriidassa olevat jätehuoltomääräyksen osat eivät ole voimassa (Jätelain 151 § 2 mom)
- Siis kovaa kiirettä ei ole!
- Pakkausjätettä koskevat uudet täydentävää keräystä koskevat määräykset tarpeen vasta vuonna 2014

Toimenpiteitä: Sopimusperusteinen kuljetusjärjestelmän harkinnan siirtymäkausi (149 §)

- Käsiteltävä viimeistään vuoden kuluessa lain voimaantulosta (kunnan jätehuoltoviranomainen)
- Viimeistään talvella 2012-2013
- Voi siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen 3-5 vuoden siirtymäajalla
- => noin vuosina 2015 – 2017
- Siirtymäaika ei koske ennen uuden jätelain voimaantuloa tehtäviä päätöksiä (nykyään toimivaltainen viranomainen/valtuusto)

Toimenpiteitä: Huomaa pakkausjätteen aluekeräyksen siirtymäkausi! 2 vuotta voimaantulosta

- Pakkausten jätehuolto voi jatkua nykyisenlaisena kunnes siirtymäkausi päättyy 2014
- Kuntien vastuulla olevassa jätteessä oleva pakkausjäte kunnallisessa jätehuollossa
- Suositusten täydentävää keräystä
- Valmistelua syytä aloitella, yhteydenpito pakkausalaan ja kauppaan
- Jätehuoltomääräyksien tarkistus ehkä tarpeen (kunnan jätehuoltoviranomainen)

Toimenpiteitä: Tarkistuksia jätetaksaan 2012

- Jätehuollon kaikki kustannukset katettava maksuilla
- Perusmaksusta nimenomainen maininta
- Voi kerätä kohtuullisen tuoton pääomalle
- Jäteyhtiön "jätelakipalvelujen" maksut ovat julkisoikeudellisia ->taksaan
- Samoin kaikki "perälautapalvelut"
- Raportointimaksu kiinteistötiedoista
- "Markkinapalveluista" yksityisoikeudellinen hinta

Uusi elementti

- ***Viisiportainen jätehierarkia (etusijajärjestys). :***
- *Yleinen velvollisuus noudattaa etusijajärjestystä*
- *1) jätteen määrä ja haitallisuuden vähentäminen*
- *2) uudelleenkäyttöä varten valmistelu*
- *3) jätteen kierrätys (aineena)*
- *4) jätteen hyödyntäminen (esim. energiana)*
- *5) loppukäsittely (esim. kaatopaikka)*

Jätehierarkiasta poikkeaminen on mahdollista elinkaariperusteella

- *Etusijajärjestyksestä voidaan poiketa, jos tämä on tuotteen ja jätteen elinkaaren aikaisten vaikutusten vuoksi perusteltua.*
- *Poikkeamisessa on ensisijaisesti otettava huomioon lain tarkoituksen kannalta parhaan tuloksen saavuttaminen.*
- *Lisäksi on otettava huomioon ympäristönsuojelun varovaisuus- ja huolellisuusperiaate sekä tekniset ja taloudelliset edellytykset toteuttaa etusijajärjestystä.*

11 §. Etusijajärjestyksen noudattamisen edistäminen

- Viranomaisen ja julkisoikeudellisen laitoksen ja yhteisön on omassa toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan käytettävä kestäviä, korjattavia, uudelleenkäytettäviä, kierrätettäviä ja kierrätetyistä raaka-aineista valmistettuja tuotteita sekä palveluita, joissa syntyy mahdollisimman vähän ja mahdollisimman haitatonta jätettä.

Jätehierarkia-asiaa: Biohajoavan jätteen kaatopaikkakielto valmisteilla

- Valmisteilla oleva biohajoavan jätteen kaatopaikkakielto on olennainen ensisijaisuusjärjestyksen soveltamiseen liittyvä asia.
- Se antaa kuntien jätelaitoksille selkeän tuen tulevaisuuden jätehuollon suunnittelussa ja ensisijaisuusjärjestyksen noudattamisessa.
- Joustoa kuitenkin saatetaan tarvita syrjäisempien seutujen osalta. (mm. jätevedenpuhdistamojen lietteet, joita ei huolitella pelloille ja energiahyödyntäminen ei ole mahdollista??)

Uusia käsitteitä ja määritelmiä

Sivutuote

- Sivutuote syntyy tuotantoprosessissa, ensisijaisena tarkoituksena ei ole tämä, ja:
- 1) jatkokäytöstä on varmuus;
- 2) voidaan käyttää suoraan tai muunnettuna enintään tavanomaisen teollisen käytännön mukaisesti;
- 3) syntyy tuotantoprosessin olennaisena osana; sekä
- 4) täyttää suunniteltuun käyttöön liittyvät tuotetta sekä ympäristön- ja terveydensuojelua koskevat vaatimukset
- eikä sen käyttö kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Uusia käsitteitä ja määritelmiä Sivutuote

- Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sivutuotteeksi luokittelun edellytyksistä sivutuotteittain eriteltyinä

Uusia käsitteitä ja määritelmiä

Ei enää jäte (end-of-waste)

- Valtioneuvoston asetuksella siitä, milloin aine tai esine ei ole enää jätettä, jos:
 - 1) se on läpikäynyt hyödyntämistoimen;
 - 2) sillä on käyttötarkoitus, johon sitä käytetään yleisesti;
 - 3) sillä on markkinat tai kysyntää;
 - 4) se täyttää käyttötarkoituksensa mukaiset tekniset vaatimukset ja on vastaaviin tuotteisiin sovellettavien säännösten mukainen; ja
 - 5) sen käyttö ei kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Uusia käsitteitä ja määritelmiä

Ei enää jäte (end-of-waste)

- Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös ei enää jätettä olevassa aineessa tai esineessä sallituista haitta-aineiden pitoisuuksista ja liukoisuuksista, aineen tai esineen käyttöä koskevista teknisistä vaatimuksista sekä muista vastaavista seikoista.

Uusia käsitteitä ja määritelmiä

- *Yhdyskuntajäte* = vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvä jäte, mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete, sekä laadultaan siihen rinnastettavaa hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa syntyvä jäte;
- *Sekalainen yhdyskuntajäte* = yhdyskuntajätettä, joka jää jäljelle, kun jätteestä on sen syntypaikalla kerätty erilleen jätelajeittain yksilöidyt jakeet;

Omavaraisuus- ja läheisyysperiaatteet

- Tavoitteena on että maassa on riittävästi ja tarvetta vastaavasti mahdollisuuksia kunnan vastuulle kuuluvan sekalaisen yhdyskuntajätteen hyödyntämiseen tai loppukäsittelyyn sekä muun jätteen loppukäsittelyyn (*omavaraisuusperiaate*). ---
- Jätteen haltijan on huolehdittava siitä, että em. jäte toimitetaan käsiteltäväksi johonkin lähimmistä tarkoitukseen soveltuvista laitoksista (*läheisyysperiaate*).
- Kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden on jätehuollon järjestämisessä otettava 1 kpl:eessa oleva huomioon
- => siis eivät koske kaikkia jätteitä!

Uusia käsitteitä ja määritelmiä

- *Jätteen kierrätys* = toimintaa, jossa jäte hyödynnetään aineena
- Kierrätyksenä ei pidetä jätteen hyödyntämistä energiana eikä jätteen valmistamista polttoaineeksi tai maantäyttöön käytettäväksi aineeksi
- (Onko kapeampi kuin ennen? Merkitystä kierrätystavoiteprosenttien harkinnassa!)
- EU-keskustelua: vain end-of-waste olisi kierrätystä!?

Uusia käsitteitä ja määritelmiä

- *jätteen loppukäsittely* = jätteen sijoittamista kaatopaikalle, polttoa ilman energian talteenottoa tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa, joka ei ole hyödyntämistä, vaikka toiminnan toissijaisena seurauksena on jätteen sisältämän aineen tai energian hyödyntäminen
- *jätteen käsittely* = jätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä
- => käsitteet enempi yleiskieltä

Jätehuoltovastuusta

- Pääsääntö= jätteen haltija vastaa
- 1. poikkeus= tuottajavastuujätteet
- 2. Poikkeus= kunnan vastuu
- **Kunnan vastuu (pääosin ennallaan):**
- **Asumisjätteet** ja niiden kaltaiset jätteet, jotka syntyvät julkisessa hallinnossa, sosiaali- ja terveystalveveluissa, oppilaitoksissa
- (+elinkeinotoiminnan jäte eräissä poikkeustapauksissa)

Vanhaa:

Kuntien vastuu, vaarallinen jäte

- Asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely.
- Maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely kuuluu kunnan vastuulle, jollei kysymys ole kohtuuttomasta määrästä jätettä.

Uutta:

Kuntien vastuu, perälauta

- Muun jätteen jätehuolto, jos jätteen haltija tätä muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä.
- Kunnan on tällöin tehtävä jatkuvaluonteisesta jätehuoltopalvelusta jätteen haltijan kanssa sopimus, jonka kesto on enintään kolme vuotta kerrallaan.

Kuntien toissijainen vastuu, perälauta

- Operatiivista toimintaa, Operatiivista sopimista
- Ei yleensä viranomaispäätöksentekoa
- Ehkä joissain tapauksissa tarpeen käsitellä kunnan jätehuoltoviranomaisessa ja tehdä päätös esim, jotta jätteenhaltija voi valittaa palvelun epäämisestä

Kuntien toissijainen vastuu, perälauta

- Osa kunnan lakisääteisen jätehuollon perustehtävää
- Ei vaikuta hankintalain sidosyksikköstatukseen
- HE perustelut: Kunnan arvio, ettei jätehuoltopalvelua ole kohtuullisesti saatavilla
- Jätteen haltijan pyyntö kertoo yleensä puutteellisesti toimivista jätehuollon palvelumarkkinoista
- Käytännössä jätteen haltija tarjolla olevasta yksityisestä palvelusta huolimatta kustannussyistä pyytää kuntaa järjestämään jätehuollon
- Jätelaitoksen tulee ennen palvelun antamista selvittää toissijaisen vastuun edellytysten täyttyminen
- Ympäristövaliokunta lisäsi edellytykseksi tilanteen ”myös jos hinta on kohtuuton”

Kuntien toissijainen vastuu, perälauta

- Jätelaitoksen tulee kartoittaa saatavilla olevien tietojen perusteella jätehuoltopalvelujen saatavuus
- **Lähtökohtaisesti palvelun pyytäjä arvioi, onko muuta palvelua saatavilla ja hinta jätelain säännöksessä tarkoitetulla tavalla kohtuullisuuden rajoissa**
- Yrityksille syytä tiedottaa kunnan toissijaisesta jätehuoltovastuusta
- Ja että niiden tulee selvittää muun jätehuoltopalvelun saatavuus ja arvioida hinnan kohtuullisuus ennen kuin pyytävät kunnan jätelaitoksen palvelua toissijaisen vastuun perusteella
- Jätelaitoksen syytä yleensä edellyttää palvelua pyytävältä yritykseltä kirjallinen ilmoitus tai vakuutus siitä, että sille ei ole yksityistä palvelutarjontaa kohtuullisin ehdoin riittävästi saatavilla

Uutta: pakkausjätteen tuottajavastuu laajenee

- Yhdyskuntajätteessä oleva pakkausjäte siirtyy lähtökohtaisesti pakkausalan vastuulle
- Jos pakkausjätettä ei toimiteta tuottajan keräykseen, kunnan vastuulla olevilla kiinteistöillä syntyvä jäte on edelleen kunnan vastuulla olevaa vaikka se olisikin pakkausjätettä
- Lisäksi kuntien täydentävä keräys ja kuljetus

Uutta:

Kuntien rooli pakkausjätehuollossa

- Kunnilla mahdollisuus täydentävään pakkausjätteen kunnalliseen keräykseen kiinteistöillä ja keräyspisteissä
- Tämän kuljetuksen kustannukset peritään kiinteistönhaltijoilta
- Pakkausjäte toimitetaan tuottajalle
- Sääntely monimutkainen ja hajautettu moneen eri pykälään (35 § 1 mom, 47 § 3 mom, 48- § jne)

Jätehuoltomääräyksiä edelleenkin Antamisvaltuus hieman kapeampi

- Kunnan vastuulla olevista jätteistä ja jätehuollosta
- Pakkausjätteistä rajoituksin
- Yritysjätteen keräyksestä ja jätehuollosta haittojen ehkäisemiseksi eli rajoitetusti
- Roskaamisen ehkäisemiseksi tarpeellisista toimista

Laatuvaatimukset

- Kunnan on jätehuollon järjestämisessä huolehdittava siitä, että:
- 1) käytettävissä on tarpeen mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus;
- 2) käytettävissä on riittävästi vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisia vastaanottopaikkoja, jotka ovat vaivattomasti jätteen tuottajien saavutettavissa;

Laatuvaatimukset

- 3) käytettävissä on riittävän monipuoliset muut jätehuoltopalvelut, kuten etusijajärjestyksen mukainen mahdollisuus jätteen erilliskeräykseen;
- 4) jätteen keräys ja kuljetus järjestetään ja mitoitetaan siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin syntyvän jätteen määrää ja laatua;

Laatuvaatimukset

- 5) jätteenkuljetuksen ja jätteen alueellisen vastaanoton järjestelyistä tiedotetaan riittävästi ja riittävän usein.
- Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen vastaanottopaikkojen määrästä ja 4 kohdassa tarkoitettua keräyksen ja kuljetuksen järjestämisestä ja mitoittamisesta.

Uusi elementti: Kunnan jätehuoltoviranomainen (23 §)

- Kunnalle kuuluvista jätelain mukaisista jätehuollon viranomaistehtävistä huolehtii kunnan määräämä kuntalaissa tarkoitettu toimielin (kunnan jätehuoltoviranomainen)
- Ei lisää tehtäviä
- Selkiyttää käytäntöjä, mm. erotukseksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisesta

Kunnan jätehuoltoviranomainen

- Viranomaistehtävät julkisen vallan käyttöä eikä niitä voi hoitaa kuntien jäteyhtiö
- Ei suositeltavaa antaa sille toimielimelle, joka toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena, kun tämän tehtäviin kuluu jätehuollon laillisuusvalvonta eli mm. kunnan jätehuoltoviranomaisen toiminnan valvonta.

Kunnan jätehuoltoviranomaisen toimivaltaan kuuluu mm:

- jätehuoltomääräysten hyväksyminen
- jätehuoltomääräyksistä poikkeamisesta päättäminen
- jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen
- jätetaksan hyväksyminen
- jätemaksujen maksuunpano
- jätemaksumuistutusten käsittely
- jätemaksujen kohtuullistamispäätökset

Uusi elementti: Lakisääteinen yhteinen jätehuoltoviranomainen

- Jos jätehuoltotehtävät tuotetaan kuntien omistamassa yhtiössä, kunnan jätehuoltoviranomaisena toimii yhteistoiminta-alueen kuntien yhteinen toimielin tai näiden perustama kuntayhtymä siten kuin kuntalaissa säädetään
- = ”lakisääteinen viranomaisyhteistyö”

On jo olemassa useita kuntien yhteisiä jätelautakuntia: mm.

- Alajärven, Kuopion, Lakeuden (Ilmajoki), Länsi-Uudenmaan (Raasepori), Perämeren (Tornio), Pohjanmaan (Pietarsaari), Saarijärven seudun (Saarijärvi) ja Teuvan jätelautakunta
- Tarkistus sopimukseen saattaa olla tarpeen

Uusi elementti: Kunnallisesta jäteyhtiöstä nimenomainen pykälä

- **Perustuslakisyitä pykälälle**
- **Vastaa nykyistä käytäntöä**
- **Pykälä ei vaadi uusia päätöksiä kunnissa**
 - Tietysti muistettava:
 - Jätelain mukaiset tehtävät nimenomainen tarkoitus
 - Hankintalain sidosyksikkö-rajoitukset
 - Markkinoille meno "ylimääräistä" ja voi vaikuttaa
 - Markkinoille meno edellyttää eriyttämistä ja kilpailuneutraliteettia

Uutta: (Läpinäkyvyyttä) Kirjanpitosäännös (44 §)

- Kunnan tai yhtiön markkinaehtoinen jätehuoltopalvelu on eriteltävä kirjanpidossa ja siitä on laadittava tilikausittain erilliset laskelmat, jotka kuvaavat toiminnan taloudellista tulosta julkaistava ja oltava saatavilla tietoverkossa

Kuljetusjärjestelmä

- Edelleen perusmalli kunnan järjestämä eli kilpailuttama
- Sopimusperusteinen mukana =
- Kiinteistönhaltijan järjestämä jk
- Lisätty lakisääteiset edellytykset
- Soveltaminen kapenee??

Uutta:

Kuljettajan annettava kuljetustiedot

- Jätteen kuljettajan on *vuosittain* annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain.
- *Kunnan jätehuoltoviranomainen voi pyytää toimittamaan tiedot neljännesvuosittain, jos tämä on toiminnan seuraamiseksi tarpeellista.*

.....

Uutta:

Kuljetustiedot rekisteriin

- Kunnan jätehuoltoviranomainen ylläpitää rekisteriä, johon merkitään kuljetustiedot.
- Kunnan jätehuoltoviranomaisen on viivytyksettä merkittävä kuljetustiedot rekisteriin.
- Ei vaatine uusia rekistereitä, jos on asiakasrekisteri
- Vanhojen kehittämistä
- Valmiutta raportointiin!

Ympäristönsuojelulain muutokset 647/2011 (HE 199/2010 vp)

- **5 §**
- **Yleiset velvollisuudet**
- - - - - -
- Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on lisäksi noudatettava jätelain (646/2011) 2 luvussa säädettyjä yleisiä velvollisuuksia ja periaatteita.
- mm. etusijajärjestys, huolehtimisvelvollisuudet, selvilläolo- ja tiedoksiantovelvollisuus, vaaran ja haitan ehkäiseminen, erilläänpitovelvollisuus, omavaraisuus- ja läheisyysperiaatteet, aiheuttamisperiaate, loppukäsittelyn kustannusten kattaminen

Ympäristönsuojelulain muutokset

12 §

Eräät toiminnot

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa seuraavia toimialoja ja toimintoja koskevia tarkempia säännöksiä ympäristön pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi:

....sanamuototarkistuksia

27 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus ylläpitävät ympäristönsuojelun tietojärjestelmää, joka sisältää tarpeelliset tiedot:

.....sanamuototarkistuksia

28 § Yleinen luvanvaraisuus

Rajaus:

4) **jätelain soveltamisalaan kuuluvan** jätteen laitos- tai ammattimaiseen käsittelyyn;

Ympäristönsuojelulain muutokset

jätelain soveltamisala (kts myös 2 § 646/2011)

3 § Soveltamisalan rajaus

Tätä lakia ei sovelleta seuraaviin jätteisiin:

- 1) ilmaan johdettaviin päästöihin;
- 2) hiilidioksidiin, joka on otettu talteen ja siirretty geologista varastointia varten tai varastoitu geologisesti siltä osin kuin siitä säädetään muualla laissa eikä hiilidioksidin geologiseen varastointiin, jos aiottu varastoitava kokonaismäärä on alle 100 000 tonnia ja tarkoituksena on uusien tuotteiden ja menetelmien tutkiminen, kehittäminen tai testaaminen;
- 3) jäteveteen siltä osin kuin siitä säädetään muualla laissa;
- 4) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005) tarkoitettuun räjähteeseen, ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettuun ydinjätteeseen eikä säteilylaissa (592/1991) tarkoitettuun radioaktiiviseen jätteeseen;
- 5) pilaantumattoman ruoppausmassan sijoittamiseen, joka tehdään vesilain (587/2011) 2 luvun 6 §:n nojalla tai joka edellyttää vesilain 3 luvun 2 tai 3 §:n nojalla lupaa;
- 6) eläimistä saataviin sivutuotteisiin siltä osin kuin niistä säädetään muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1069/2009, mukaan lukien sivutuoteasetuksen soveltamisalaan kuuluva lanta ja käsitellyt tuotteet; lakia sovelletaan kuitenkin sellaisiin sivutuotteisiin ja niistä johdettuihin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu poltettaviksi, kaatopaikalle sijoitettaviksi tai käytettäväksi biologisessa käsittelylaitoksessa;
- 7) kallio- tai maaperästä irrottamattomaan pilaantuneeseen maa-ainekseen.

Tämän lain 11 lukua ja 118—121 §:ää ei sovelleta maa- ja metsätaloudessa syntyvään ympäristölle ja terveydelle haitattomista luonnonaineksista koostuvaan jätteeseen, joka käytetään maa- ja metsätaloudessa muutoin kuin energiantuotannossa eikä maa- ja metsätaloudessa syntyvään mainituista aineksista koostuvaan kasviperäiseen jätteeseen, joka käytetään energiantuotannossa.

Ympäristönsuojelulain muutokset

- **30 a §**
- **Poikkeus eräiden jätteen käsittelytoimintojen luvanvaraisuudesta**
- Ympäristölupaa ei tarvita 28 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun toimintaan mainitun säännöksen perusteella silloin, kun kysymyksessä on:
 - 1) maa- ja metsätaloudessa syntyvän ympäristölle ja terveydelle haitattomista luonnonaineksista koostuvan jätteen käyttö maa- ja metsätaloudessa;
 - 2) haitattomaksi käsitellyn jätevesilietteen, sakokaivolietteen tai kuivakäymäläjätteen taikka haitattoman tuhkan tai kuonan hyödyntäminen ja käyttö lannoitevalmistelain (539/2006) mukaisesti;
 - 3) maa- ja metsätaloudessa syntyvän ympäristölle ja terveydelle haitattomista luonnonaineksista koostuvan kasviperäisen jätteen hyödyntäminen energiantuotannossa; tai
 - 4) turvetuotannossa syntyvän kaivannaisjätteen tai muussa 103 a §:ssä tarkoitetussa toiminnassa syntyvän pysyvän jätteen tai pilaantumattoman maa-aineksen käsittely kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaisesti kyseisen toiminnan yhteydessä muulla tavoin kuin sijoittamalla jäte 103 b §:ssä tarkoitetulle suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavalle kaivannaisjätteen jätealueelle.
- Ympäristölupaa ei myöskään tarvita muuhun 28 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun jätteiden hyödyntämiseen tai muiden kuin vaarallisten jätteiden loppukäsittelyyn syntypaikalla, jos näiden toimintojen ympäristönsuojeluvaatimuksista on säädetty valtioneuvoston asetuksella jätelain 14 §:n tai tämän lain 12 §:n 1 momentin nojalla.

Ympäristönsuojelulain muutokset

- **30 a §**
- **Poikkeus eräiden jätteen käsittelytoimintojen luvanvaraisuudesta**
-
- **Mm: Pykälässä ei ole enää puhtaita maa- ja kiviainesjätteitä. Pois jäi:** 2) maa- ja kiviainesten ottamisessa taikka rakennus- tai maa- ja vesirakentamistoiminnassa syntyvän pilaantumattoman maa- ja kiviainesjätteen hyödyntäminen tai käsittely ottamis- tai rakennuspaikalla taikka muulla rakentamispaikalla, jossa jäte hyödynnetään tai käsitellään jätelain vastaavat vaatimukset täyttävän hyväksytyn suunnitelman tai luvan mukaisesti;
- **Perustelujen mukaan ne eivät ole jätteitä, jos niillä on varma jatkokäyttö eikä siitä tarvitse siis säätää. Kts HE**

Ympäristönsuojelulain muutokset

- **30 a §**
- **Poikkeus eräiden jätteen käsittelytoimintojen luvanvaraisuudesta**
- **Perustelut HE 199/**Säännöksessä tarkoitettu, varmasti ja suunnitelmallisesti ilman edeltäviä muuntamistoimia ottamispaikalla hyödynnettävä pilaantumaton maa-aines tai muu luonnon aines ei oikeuskäytännön mukaan ole jätettä. Säännös on siten tältä osin tarpeeton.
- Myös säännöksessä tarkoitettu pilaantumaton maa-aines tai muu luonnonaines, joka hyödynnetään varmasti ja suunnitelmallisesti ilman edeltäviä muuntamistoimia muualla kuin ottamispaikalla, on usein rajattu jätteen käsitteestä. Jätedirektiivin johdantolauseen 11 mukaan pois kaivetun maa-aineksen ja muun luonnosta peräisin olevan aineksen, joka ei ole pilaantunutta ja joka käytetään muualla kuin sillä paikalla, josta se on kaivettu, luokittelua jätteeksi olisi tarkasteltava jätedirektiivin mukaisten jätteen määritelmän sekä sivutuotteita tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskevien säännösten mukaisesti. Mahdollisesti säädettäviin poikkeuksiin jätteeksi katsottavan pilaantumattoman maa-aineksen tai muun luonnon aineksen hyödyntämisen luvanvaraisuudesta sovelletaan tarvittaessa ympäristönsuojelulain 30 a §:n 2 momenttia.

Ympäristönsuojelulain muutokset

- **39 §**
- **Saman toiminnan lupien yhteiskäsittely**
- Korjattu viittaus

- **42 §**
- **Luvan myöntämisen edellytykset**
- Siirretty vakuusasiat erillisiin pykäliin

Ympäristönsuojelulain muutokset

- **43 §**
- **Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi**
- Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset:
- ...
- Mm:
- 2) jätteistä sekä niiden **määrän** ja haitallisuuden vähentämisestä;
-

Ympäristönsuojelulain muutokset

Vanhassa 42 §:ssä

Jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan on lisäksi asetettava toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävä vakuus tai esitettävä muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi. Muulta kuin kaatopaikkatoimintaa tai ongelmajätteen hyödyntämis- tai käsittelytoimintaa harjoittavalta voidaan jättää vakuus tai muu vastaava järjestely vaatimatta, jos tämä on riittävän vakavarainen ja kykenee muuten huolehtimaan asianmukaisesta jätehuollosta taikka jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminta on pienimuotoista. ---

Vakuudesta tai muusta vastaavasta järjestelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

....

43 a §

Jätteen käsittelytoiminnalta vaadittava vakuus

Jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Vakuus voidaan jättää vaatimatta muuta kuin kaatopaikkatoimintaa harjoittavalta, jos vakuudella katettavat kustannukset toimintaa lopetettaessa ovat jätteen määrä, laatu ja muut seikat huomioon ottaen vähäiset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilanteista joissa ja seikoista, joiden perusteella vakuus voidaan jättää vaatimatta.

Ympäristönsuojelulain muutokset

43 b §. Vakuuden määrä

Vakuuden on oltava riittävä 43 a §:ssä säädettyjen toimien hoitamiseksi ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset. Kaatopaikan vakuuden on katettava myös kaatopaikan sulkemisen jälkeisestä seurannasta ja tarkkailusta sekä muusta jälkihoidosta aiheutuvat kustannukset vähintään 30 vuoden ajalta, jollei toiminnanharjoittaja osoita muuta riittäväksi. Kaivannaisjätteen jätealueen vakuuden on katettava myös kustannukset, jotka aiheutuvat jätealueen vaikutusalueella olevan, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa tarkemmin määritetyn maa-alueen kunnostamisesta tyydyttävään tilaan.

Ympäristöluvassa on määrättävä, että toiminnanharjoittaja kerryttää kaatopaikan ja muun pitkäaikaisen toiminnan vakuutta siten, että vakuuden määrä vastaa koko ajan mahdollisimman hyvin niitä kustannuksia, joita toiminnan lopettaminen arviointihetkellä aiheuttaisi.

Valtioneuvosto voi antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta ja kerryttämisestä. Pienimuotoisia toimintoja varten vakuuden määrä voidaan säätää kiinteäksi summaksi, joka voi olla enintään 10 000 euroa.

Ympäristönsuojelulain muutokset

43 c §. Vakuuden asettaminen ja voimassaolo

Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset 43 a §:ssä säädetystä vakuudesta ja sen asettamisesta. Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun toimivaltaisen valvontaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista. Kaivannaisjätteen jätealuetta koskeva vakuus on asetettava ennen kuin jätealueelle ryhdytään sijoittamaan kaivannaisjätettä.

Vakuuden on oltava voimassa yhtäjaksoisesti tai määrävälein toistuvasti uusittuna vähintään kolme kuukautta vakuuden kattamien toimien suorittamisesta ja niiden ilmoittamisesta valvontaviranomaiselle. Jos vakuuden voimassaoloa jatketaan, uusiminen on tehtävä ennen edellisen vakuuskauden päättymistä. Kaatopaikan vakuuden on oltava voimassa kaatopaikan sulkemisen jälkeisen tarkkailun ja muun jälkihoidon päättymiseen saakka.

Lupaviranomaisen on hakemuksesta vapautettava vakuus, kun toiminnanharjoittaja on täyttänyt sille säädetyt tai määrätyt velvoitteet. Vakuus voidaan vapauttaa myös osittain.

Ympäristönsuojelulain muutokset

45 §

Jäte- ja jätehuoltomääräykset

Luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. *Luvassa on tarvittaessa annettava määräys jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluvan hyödynnettävän tai loppukäsiteltävän sekalaisen yhdyskuntajätteen taikka loppukäsiteltävän muun jätteen toimittamisesta mainitun lain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun käsittelylaitokseen.* Määräysten täytäntöönpanoon sovelletaan tätä lakia.

Jätteen käsittelyä koskeva lupa voidaan rajoittaa tietynlaisen jätteen käsittelyyn. *Jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluvan sekalaisen yhdyskuntajätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä taikka muun jätteen loppukäsittelyä koskevassa luvassa voidaan tarvittaessa määrätä, että toiminnassa saa käsitellä vain tietyltä alueelta peräisin olevaa jätettä.*

Lupaviranomainen voi ympäristöluvassa antaa määräyksen, joka poikkeaa jätelain 14 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen vaatimuksesta siinä säädetyin perustein. Määräys voidaan antaa myös erillisen hakemuksen johdosta noudattaen soveltuvin osin, mitä lupahakemuksen käsittelystä säädetään.

Ympäristönsuojelulain muutokset

- **46 §**
- **Seuranta- ja tarkkailumääräykset**

- **50 §**
- **Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus**

- **61 §**
- **Koeluonteinen toiminta**

Ympäristönsuojelulain muutokset

Voimaantulo ja siirtymäsäännös:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2012.

Jos 30 a §:ssä tarkoitettuun toimintaan on ympäristölupa tämän lain tullessa voimaan, lupa raukeaa.

Jos toimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen tämän lain voimaantuloa ja jos toimintaa varten asetettu vakuus ei ole 43 a—43 c §:n mukainen, vakuutta koskevaa lupamääräystä on tarkistettava viimeistään, kun:

- 1) toiminnan ympäristölupa käsitellään toiminnan olennaisen muutoksen perusteella; tai
- 2) lupamääräykset tarkistetaan toiminnanharjoittajan 55 §:n mukaisen hakemuksen perusteella.

Lupaviranomaisen on tarkistettava vakuutta koskeva määräys tämän lain mukaiseksi myös, jos lupaa on tarpeen muuttaa tai jos lupaviranomaisen on annettava tarvittavat määräykset toimista toiminnan lopettamiseksi.

Muuttuuko valvonta?

Kunnan viranomaisista

- Kunnan jätehuoltoviranomainen
- -nimettävä
- -laissa säädettyt jäteviranomastehtävät
- Eri asia:
- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
- -valvontaviranomainen
- -määräysvalta
- -päällekkäinen toimivalta ELY:n kanssa

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- Jätelain ja asetusten valvonta
- Jätehuoltomääräysten valvonta
- Määräysvaltuus
- Uhkasakko, teettämishyvä

Valvonta

- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on laillisuusvalvoja
- Käytössä määräysvalta ja hallintopakko
- Mutta:
- Kunnan jätehuoltoviranomaisen on syytä myös itse seurata ja ohjata, pyytää apua jos tarpeen; vireillepano-oikeus
- Kunnan jätelaitoksen oma seuranta olennaista ja ohjaus tärkeää, pyytää apua jos tarpeen; vireillepano-oikeus

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- Roskaamispykälät
- Suunnilleen vastaavat kuin ennenkin
- Siivoamismääräysvaltuus (75 §)
- Uhkasakko, teettämishka

Jätehuoltomääräysvaltuus laajentunut roskaamisen ehkäisystä

- Maantien, yksityisen tien, radan tai sataman pitäjän,
- virkistykseen yleisesti käytettäväksi tarkoitettun alueen haltijan,
- ulkoilu- tai moottorikelkkareitin pitäjän velvollisuuksista roskaamisen ehkäisemiseksi
- Lisää yksilöintiä; Keräysvälineet? Tyhjennys? Siivous?

Jätehuoltomääräyksiä roskaantumisen ehkäisemiseksi

- **76 §. Jätteen keräys roskaantumisen ehkäisemiseksi**
- Maantien, yksityisen tien, radan tai sataman pitäjän, virkistykseen yleisesti käytettäväksi tarkoitettun alueen haltijan, ulkoilu- tai moottorikelkkareitin pitäjän taikka yleisötilaisuuden järjestäjän on järjestettävä roskaantumisen ehkäisemiseksi alueella riittävä jätteen keräys ja muut jätehuollon palvelut.
- Tämän yksilöintiä jätehuoltomääräyksillä!
- Esim. yleisötilaisuuksien riittävä jätehuolto
- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- Uusi työkalu: **125 §**
- **Yksittäisen määräyksen antaminen**
- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa muuta kuin ympäristöluvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Määräyksen on oltava kohtuullinen ottaen huomioon toiminnan luonne ja roskaantumisen tai muiden haittojen merkittävyys.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- Vanha työkalu: **126 §**
- **Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen**
- Valvontaviranomainen voi:
- 1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteensiirtoasetusta, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- 2) määrätä 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta aiheutunut haitta;

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- 3) määrätä jätettä tai tuotetta koskevista väliaikaisista toimista, kuten jätteen tai tuotteen asianmukaisesta varastoinnista tai säilyttämisestä, jätekuorman purkamisen kieltämisestä, jätteen palauttamisesta alkuperäiseen paikkaan tai muista vastaavista toimista, jotka ovat tarpeen 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa.
- Väliaikaisista toimista aiheutuneista kustannuksista vastaa se, joka on toiminut säännösten tai määräysten vastaisesti.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- ...
- Määräyksen voi toimialallaan antaa kiireellisessä tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräämä viranhaltija.
- Asia on kuitenkin viivytyksettä saatettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätettäväksi.

Vanhaa: 134 §

Vireillepano-oikeus kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa

- 75, 125 tai 126 §:ssä tarkoitettu asia
- 1) asianosainen;
- 2) tietyt aatteelliset yhdistykset;
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- **129 §. Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka**
- Valvontaviranomaisen tai ympäristöministeriön on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään tai kielletään. Tämän pykälän nojalla saatua tietoa ei saa käyttää todisteena rikosta tai laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- **Uusi työkalu: 131 §. Laiminlyöntimaksu ...**
- Laiminlyöntimaksua on velvollinen maksamaan myös:
- 3) jätteen kerääjä, joka laiminlyö 100 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä ilmoitus jätehuoltorekisteriin;
- 4) jätteen kuljettaja, joka laiminlyö 98 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää mukanaan otetta jätehuoltorekisteristä;

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- **131 §. Laiminlyöntimaksu ...**
- Laiminlyöntimaksua on velvollinen maksamaan myös:
- 5) se, joka laiminlyö 121 §:ssä säädetyn siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuuden, velvollisuuden pitää siirtoasiakirja mukana jätteen siirron aikana tai velvollisuuden vahvistaa jätteen vastaanotto siirtoasiakirjaan tehdyllä allekirjoituksellaan;
- (mm. vaaralliset jätteet, sako- ja umpikaivoliete)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- **132 §. Laiminlyöntimaksu ...**
- vähintään 500 ja enintään 10 000 euroa ottaen huomioon laiminlyönnin laatu ja laajuus sekä sillä saavutettu taloudellinen etu.
- Voidaan kohtuullistaa tms

- 133 §: toimivaltainen viranomainen määrää laiminlyöntimaksun